

ELŐFIZETÉSI ÁRAR:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 "

Helyben hához hordva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 "

Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétévi és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 2.

A szerkesztőség kérésre visszaküldi
 vagy megőrzésére nem vállal költ.

Előzetesek és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, július 7.

A gazdák és az önálló vámterület.

A januári választáson a szövetkezett ellenzék győzelmével a magyar képviselőházban azok jutottak többségre, a kik az önálló vámterület híveinek vallják magukat. Ezzel a fordulattal számolnia kellett a magyar gazdaközönségnek is annál inkább, mert az önálló gazdasági berendezkedés terhei legelsősorban a mezőgazdasággal foglalkozó osztály vállára fognak nehezenedni. Ezért az Országos Magyar Gazdasági Egyesület, a melyet ebben az irányban a Pozsonymegyei Gazdasági Egyesület is felhívott, időszerűnek vélte annak megvizsgálását, hogy minő föltételek mellett fogadhatná el a magyar gazdaközönség az önálló vámterületet, illetőleg minő rekompenzációra tarthat joggal számot az önálló gazdasági berendezkedés terheinek viselése fejében. — Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület ezért megállapította a formát, a mely mellett a magyar gazdaközönség az önálló vámterület követeléséhez csatlakozhatik, anélkül, hogy az önálló vámterület végzetes csapást jelentsen a magyar mezőgazdaságra, másrészt pedig a magyar agrárpolitika követelményeinek fokozottabb mértékben való teljesítését követeli ama áldozatok fejében, a melyeket a magyar gazdaközönség az önálló vámterület létesítésével hoz. A vámügyi bi-

zottság határozata, a melyhez az Országos Magyar Gazdasági Egyesület igazgató-választmánya is hozzájárult a következő.

A Pozsonyvármegyei Gazdasági Egyesület átirata folytán a parlamentben és közvéleményben beállott változás s ennek gazdaságpolitikai következményei mérlegelésére s megfelelő javaslatok előterjesztésére kiküldött vámügyi-bizottság, számolva az önálló gazdasági berendezkedés komoly eshetőségével, kimondja, hogy:

1. önálló gazdasági berendezkedés esetén is fentartja azon álláspontját, hogy a magyar mezőgazdaságnak a Széll-Körber-féle vámtarifában foglalt vámvédelem mérvére, tekintettel a magyar mezőgazdaság válságos és megrázkódtatásokat nem tűrő helyzetére, tekintettel továbbá a nyugati államok elzárkózó vámpolitikai irányzatára, föltétlenül szüksége van;

2. az önálló gazdasági berendezkedést csak akkor tartja megengedhetőnek, ha az 1906. évi márczius hó elsejével életbelépő szerződéses vámpolitikában való egyidejű beilleszkedésünket nem veszélyezteti.

Ezekből folyólag:

3. Ausztriával egy oly új megegyezés létesítendő, mely minden körülmények között biztosítja:

a) legalább főbb mezőgazdasági terményeink, így különösen a gabona, liszt és állatok vámmentes kivitelét;

b) életbelépteti a Széll-Körber-féle

kiegyezés kiegészítő részét képező állategészségügyi egyezményt, vagy ennél legalább is nem hátrányosabb új egyezményt;

c) megnyugtat a tekintetben, hogy sem Ausztria, sem Magyarország, akár külön, akár együtt kötnek kereskedelmi szerződéseket, a keleti és tengerentúli államok nyerstermék-behozatalának nagyobb kedvezményeket nem nyújtanak, mint a melyeket a mi mezőgazdasági kivitelünk a nyugati államok s illetve különösen Németország engedélyeztek;

d) megnyugtat különösen pedig a tekintetben, hogy sem Szerbiával, sem más keleti állammal állategészségügyi egyezményt nem kötnek;

e) az idegen nyerstermék behozatalát sem Ausztria, sem Magyarország határforgalmi, vámhitelezési kedvezmények, vagy kiegészítési eljárás czimén elősegíteni nem fogják, míg az osztrák és magyar határforgalom a legmesszebbmenő szabadságot élvezze;

f) a Németországgal és Olaszországgal, bár a törvény világos rendelkezése ellenére megkötött kereskedelmi szerződéseket úgy Ausztria, mint Magyarország fentartja, illetve csak annyiban engedhető meg újabb tárgyalások fölvétele, a melyben önálló alapon jobb szerződések kötésére komoly kilátásunk van, késedelmességünk révén vámháboru kockázata nem fenyeget és az 1906. márczius hó elsejével életbelépő szerződéses vám-

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A bihari banderium a várnai csatában.

Irtá és felolvasta a biharm. tört. és régészeti egyesület közgyűlésén **Lakos Lajos.**
 (Vége.)

Itt csatlakozott hozzájuk Wlad Drakul oláh vajda 4000 lovassal, ki is a királyt a szultán nagyszámú csapataira figyelmeztetve, őt a háború folytatásáról minden áron lebeszélni akarja.

Bár Ulászló időközileg meggyőződött arról, hogy a kilátásba helyezett idegen segédcsapatokra már nem számíthat s így maga is aggódóvá vált, mégis Hunyady János és a pápai követ tanácsára feltett szándéka mellett továbbra is állhatatosan megmaradt.

Wlad Drakul tanácsának mellőzése által magát mintegy megbántva érezve, az oláh hadak vezetését fiának által adván, ő maga visszatért.

Hunyady 3000 magyar és az oláhokkal az előcsapatot képezte, míg a szekereket a király és a többi csapatok követték.

Utközben Sumla vára alá érve, annak megszálló csapatait megadásra szólították fel, mit azonban a helyőrség megtagadván, a várat az oláh és magyar hadak egyrésze ostrom alá fogva — bevette.

Innen tovább menve, Provádia — a mai Prevádia-város és a mellette épült sziklavár, Hisszár-Tas ostromához fogtak s a várost bevéve, kiváltkpen ruhaneműekben igen gazdag zsákmányt ejtettek.

Minthogy azonban magának a különben igen erős Hisszár-Tasnak bevételére felette nehéz volt, a király a zsákmányul ejtett ruhaneműket a vár körül összehalmozgatta és meggyújtatta.

Ettől a vár tüzet fogott s a helyőrség ki akart törni, melyet az ostromlók azonban nyilzáporral fogadtak.

Ily szorongatott helyzetben a törökök, a már előbb fogságba hurczolt keresztény asszonyokat védelmükre maguk elé állították s ezek láttára és rimánkodásukra a király a további nyillevést beszüntette,

Végre azután a vár mégis elesett, melynek

védői részben felkonczoltattak, részben pedig a vízzel töltött árkokba szorítottak.

Hisszár-Tasnál sebesült meg a lengyel származású Tarnon és ugyanitt tünteté ki magát Bobritz Leskó, ki egyike volt azoknak, ki a vár falait legelsőben megmászta.

Ezen vár bevételére nagy örömet szerzett az ostromlókknak, mert innen nagyszámú s rabságban sinylődő szlávokat és magyarokat szabadítottak ki, kiket azután a Dunán át Erdély kipuuszított vidékeire küldöttek.

Itt értesültek arról, hogy Murád szultán a kormányzást fiától ismét átvette és hogy az ázsiai csapatokkal a Hellespontuson átkelt.

Egynapi tovább menetelés után Petrich, vagy Pezechez, szintén egy erős sziklavárhoz jutottak, melyet előbb létrákkal akartak megmászni, mivel azonban 30 oláh és 25 magyart a gördített sziklák agyonütöttek, a rendszeres ostromhoz fogtak, melynél az oláh csapatok magukat igen kitüntették. — Az ostrom a vár elbukásával és az őrség lekasabolásával végződött

November 9-én Mihelics vára alá érkeztek

— A legjobban ajánlható az úri közönségnek ruha-beszerzésre —

MITTEILER EDE

Nagyvárad,
 Fő-utca.

(Uri Casinó-épület)
 TELEFON 520.

angol divatszabó cég

☞ Szövetek és bélések méterenkint nálam a legolcsóbb gyári árban szerezhetők be. ☞

mely angol szövetekből a legujabb szabás szerint a legszebb kivitelben készít *férfi öltönyöket*, s minden e szakba vágó ruhaneműket. — *Női costumok* valódi angol SZÖVETEK nagy választékban.

politikába egyidejűleg beilleszkedni tudunk;

g) Ausztria nyugat felé transitáló kiviteli élé tarifás nehézségeket nem gördit s az e célból kötendő vasuti és hajózási egyezmény föltétlenül biztosítja mindazon tarifás kedvezmények ellenszolgálmány nélküli élvezetét, a melyeket Ausztria bármely harmadik államnak a transitáló forgalomban engedélyez.

4. Tekintettel arra, hogy a bármikor bekövetkező önálló berendezkedés terhei legnagyobb részét a mezőgazdaság fogja viselni s hogy a magyar gazdaságszocializmus csekély sikerrel követelte eddig egy erélyes és öntudatos és a gazdasági érdekek összességét felölelő agrár- és szociálpolitikának a kormányzat minden ágában való érvényesítését, tekintettel továbbá arra, hogy gazdaságilag és társadalmilag szervezeten kellő szakértelemmel nem bíró és érdekei következetes elhanyagolása folytán erőfeszítés nélkül a mezőgazdaság az önálló berendezkedés átmeneti nehézségeivel csak úgy küzdhet meg, s a szabad versenyhez csak akkor alkalmazkodhatik, ha különösen a mezőgazdaság, de általában az összes közgazdasági érdekek hosszabb időn át belterjesebb gondozásban részesülnek s illetve, ha a kormány és törvényhozás erejének és idejének legnagyobb részét az ország gazdasági érdekei anyagi felvirágzásának előmozdítására fordítja, ebből folyólag a szabad forgalom fönnállása, mindenestre azonban még főbb nyersanyagainknak Ausztria részéről biztosított vámentes bevitelének ideje alatt szükségesnek tartja, hogy:

a) a készpénzfizetés fölvétessék, szerveztessék és fejlesztessék, a mezőgazdasági hitel és különösen az önálló nemzeti banknak 1911-ben bekövetkező föllátásánál biztosítékok szerzendők a tekintetben, hogy a mezőgazdasági termelést, értékesítést és hitelt szolgáló vállalatok hiteligenyei e bank részéről a kellő mér-

tékben elégitessenek ki és hogy a váltó bírálatnál a mezőgazdasági érdekképviselői köröknek legalább is a mai befolyás biztosítottassék;

b) a mezőgazdasággal kapcsolatos iparnak nagy a anyu fejlesztése és fogyasztási adópolitikáknak Ausztriától való függetlenítése céljából kívánatos, hogy a fogyasztási adóvonalat már 1908 január hó elsejével föllálítsuk;

c) reformáljuk adórendszerünket a földbirtokososztály lehető kimelésével és a hus-, cukor- és borsfogyasztási adó és a másodosztályu keresleti adó törlésével, adómentes létminimum és semmiféle tartozás fejében el nem idegeníthető birtokminimum megállapításával, szüntettesse meg az italmérési engedélyekkel üzőt visszaélések, több engedélynek egy kézben való kumulációját s az italmérési jogbirtok adassék át elsősorban a községeknek;

d) léptessünk életbe egy nemzeti földbirtokpolitikát, mely szabályozója legyen a földbirtokmegosztásnak, mely meggátolja a jelelegi földzóra jellegű és a kisbirtokososztály eladósodásához vezető parcellázásokat, mely ezen és az új földterhementesítés céljainak szolgálatára egy a társadalom független és nemzeti szempontból megbízható elemeiből alakuló bizottság felügyelete alatt a szövetkezeti elv alapján működő járadékbankot létesít, vagy ezen föladat teljesítését egy ugyancsak szövetkezeti alapon működő földbirtokintézetre ruházza;

e) szerveztessék és fejlesztessék ha kell, kellő állami, anyagi és erkölcsi támogatással a mezőgazdasági termelés, hogy piaczképes tömegárakat állítson elő és szerveztessék a termények értékesítése lehetőleg szövetkezeti alapon; mozdítson elő az állam minden oly társadalmi kezdeményezést, mely a munkáselem teli foglalkoztatására alkalmas;

f) szerveztessék és fejlesztessék a mezőgazdasági szakoktatás oly fokra, hogy

a kisgazda is képes legyen az önálló berendezkedéssel járó erősebb verseny közepette sikerrel megállni, illetve termelését a nemzetközi piac igényeihez irányítani;

g) szerveztessék a mezőgazdasági érdekképviselőt a szabad társuláson alapuló gazdaságszocializmus tényezői felhasználásával;

h) szerveztessék ujja a tőzsde, hogy annak vezetésébe a mezőgazdasági és ipari érdekeltég befolyjon, hogy a fedezetlen határidőüzlet, illetve a tőzsdei különbözeti jáék betiltassék;

i) az eddiginél magasabb anyagi áldozattal fejlesszük az ipart és az ipari szakértelmet és különös gondozás tárgya legyen a mezőgazdasági termeléssel kapcsolatos ipar és az, mely hazai nyersanyagokat dolgoz föl;

j) kartedeket szabályozó törvény alkottassék, hogy a magyar ipar fejlődése a kartellben tarsult osztrák, vagy akár magyar ipar tisztességtelen versenye ellen s a fogyasztó a kartellek által való indokolatlan kizsákmányolás ellen megvédessék;

k) szükségesnek tartja az apró existenciáknak a pénz- és áruuzsora által való kizsákmányolás elleni megvédését, a végrehajtási törvénynek ugyanezen értelemben való reformját;

l) szükséges végül a természetes vízi utak kihasználása, a szállítási tarifáknak oly irányban való revíziója, a mely a refakcia-rendszert megszünteti és a mezőgazdasági termények bel- és kivitei forgalmát a jelenleginél nagyobb előnyökben részesíti, mezőgazdasági kiviteli élének új piacok keresendők és e célból egy a szárazföldi, mint a tengeri viszonylatokban közvetlen s olcsó szállítási tarifákról, romlandó termények szállítására alkalmas vasuti kocsik és hajóberendezések beszerzéséről gondoskodás történjék.

melyet midőn ostrom alá vennének, csak akkor látták, hogy a helyőrség onnan elvonult s a vár egészen üres.

Erre utjokat tovább folytatva, bevették Caligrát és a Kantsik folyó torkolatánál 28 galériát romboltak szét.

Még ugyanaz nap Várna alá érkeztek, hol a város és Galata előváros, Makropolis és Constantia kulcsai, mivel a lakosság ezen helyekről elmenekült — a királynak általadattak.

A Várna északi oldalán fekvő síkságon vonult a magyar sereg táborba, honnan már a még északibb fekvő platon már a törökök tábori tüzeit is észrevették.

Mint hogy az ellenséges tábori tüzek ép azon a helyen voltak láthatók, melyet a magyarok csak előző napon hagytak el — ezen körülmény nem kismérvű meglepetést okozott.

A török hadak idejutása az által magyarázható meg, hogy Ulászló úgy volt értesülve, miként Murád az ázsiai csapatokkal a Hellespontuson kelt át, holott ez egy téves hír volt, mert az nem ott, hanem Constantinápoly felett, a Boszporuson hajózott keresztül s nagy kerülő

utat téve, a legéberebb óvatossággal és felfedeztetlenül került a magyarok háta mögé, kik pedig vele délen, tehát Várna alatt vélték találkozhatni.

A király az ellenség váratlan felfedezése következtében azonnal elővigyázati intézkedéseket tett s másnap reggelre haditanácsot hívott egybe.

Ezen megtartott haditanácson, Hunyady bizonyítva a sereg támadásra alkalmas voltát és ismertette egy szekérvárba netaláni védelemre szorítkozás előnyeit, valamint kimutatva azt, hogy a keresztény hajók segítségét bevárni nem lehet s végül hogy a győzelmet csak egy offenzív fellépéssel lehet biztosítani — az azonnali támadást javasolta, melyhez a király is hozzájárult.

Mint imént láttuk, a Várnától északra eső platon táborozott tehát a török sereg, míg a plató, a tenger és város közötti síkságon a magyar.

Hunyady értesülve a török hadak roppant nagy számáról, eltért az akkori időben divó csatarendtől, miért is a magyar sereget nem

egy sorban és zárt oszlopokban állította fel, hanem a kedvezőtlen helyzetnek megfelelőleg, a vár és a plató közötti síkságon több oszlopban

A legszélső jobb szárnyat egy kissé hátrább a bihari banderium képezte, úgy, hogy az a várostól északkeleti irányban mintegy kétezer lépésre állott.

Ezen helyen voltak tehát őseink Dominis püspök vezérlete alatt felállítva.

Hogy ezen legveszedelmesebb helyen felállított banderium megkerülhető, avagy a tengerbe szorítható ne legyen, a sereggel hozott szekerekből hátok mögött egy szekérvárt improvizáltak.

A balszárnyat az erdélyi székelyek és szászokból Hunyady zsoldosai, két magyar banderium — valószínűleg az aradi, és Szilágyi Mihály fekete csapata képezte; a centrumot a király csapatai két erős oszlopban Báthory István és losonci Bánffy László alatt, míg a jobb szárnyat szintén öt banderium, a boszniai és az egi püspökök, továbbá Thaloczy horvát bán és a keresztések a pápai követ vezetésé

Lithion tartalmu!

Gyógyviz és üdítő ital.
Szénsavdús.
Könnyen emészthető!

A singléri

SZULTÁN-FORRÁS

Lithion tartalmu!

húgyoldó és húgyhajtó hatásu!

Szakorvosok előkelő betegek vesebajoknál, húgyhólyag-bántalmaknál, emésztési és légzési szervek hurutainál páratlan sikerrel alkalmazzák, illetve használják Magyarország legolcsóbb gyógy- és élvezeti vizeinek egyike. **A SZULTÁN-forrás kútkézelősége: Holónia Béla Eperjes** — Kapható **Kádár János** urnál **Nagyvárad**.

A politikai válság.

Az átmeneti koalíciós kabinet ideája foglalkoztatja ma a politikai világot. A kormány-pártról figyelmeztetik a koalíciót arra, hogy a tervezett kabinet megalakítása im nincs veszedelemmel a baloldali szövetségességére. Vannak viszont, akik minden áron megalakítandónak tartják a baloldali átmeneti kabinetet, amelyet a disszidensekből csinálnának meg, mert ezzel a szabadelpárt megsemmisülése járna, a király mellől eltávolíthatnának a nemzeti ügy ellenségei s ha ez a kormány a végleges megoldást talán nem is tudná megcsinálni, néhány hónap alatt az országot teljesen a maga képére alakíthatja át, a főispánok közt alapos tisztogatást végezhet és közből vág medret a nemzeti kívánságok teljesülésének. A kérdéssel sokat foglalkoztak ma is, de nem igen hiszik egyik oldalon sem, hogy a tervből lesz valami.

Ha pedig az udvar hozzá is lát a megvalósításhoz, akkor sem remélhető ez az ősz előtt.

Az ügyvezető kormány feladatai.

A Fejérváry-kabinet nem árulja el, hogy lázas gyorsasággal menekülni kíván a helyéből. A miniszterelnök kijelentette bemutatkozásakor, hogy semmi más feladata nincs, mint az államszükségletek megszerzése és a kormánynak a többséggel való megegyeztetése. Ma aztán félhivatalos lapja ezt a kötött marsruhát kibővíti és az ügyvezető-kormánynak a sürgős feladatai közé valósággal kormányzati programot iktat.

Igy elmondja, hogy a minisztériumokban olyan rémségesen sok a munka, hogy elmaradnak a nyári szabadságolások. Annál inkább, mert a miniszterek nem szorítkoznak arra, hogy a folyó ügyeket intézzék el, hanem a *kodifikációs* feladatokra is nagy gondot fordítanak. A belügyminisztériumban a kodifikáló-bizottság munkálatai hónapok óta szünetelnek és több törvény is van, melynek sürgős életbeléptetéséről gondoskodni kell. A kereskedelmi minisztériumnak azon kell dolgoznia hogy az iparban, kereskedelemben és közlekedési ügyben beállott pangás véget érjen. Az igazságügyi-

niszternek Plósz számos törvénytervezete több olyan törvényjavaslat dolgában is állást kell foglalnia, amit a képviselőház elé is beterjesztettek, a földmivélségi miniszternek, aki az aratósztrájk lefegyverzése körül már is elismerésre méltó érdemeket szerzett, a Tallián által kezdeményezett reformokat kell tárgyalnia, a honvédelmi miniszternek folytatnia kell az új véderőtörvény és a katonai bünvádi eljárás dolgában megindult tárgyalásokat, a pénzügyminisztériumnak az adóreform munkálatai adnak gondot, a vallás- és közoktatásügyi miniszter előtt szintén tömérdek a feladat, köztük a legfontosabb az új népiskolai törvény.

A félhivatalos lap konstatálja, hogy e szerint az ügyvezető kormány előtt rendkívül sok a feladat a kodifikálás terén is. És az új kormány ugy reméli, ugy is hiszi, hogy ezeket a feladatokat teljesíteni lesz ideje és módja.

A válság és a külföld.

A kormány bécsi félhivatalosa, a Pol. Corr. írja:

A magyar ellenzéki lapok csodálkoznak a fölött, hogy a magyar ellenzéknek a vezényleti nyelvre vonatkozó követelése a külföldi sajtóban kevés méltánylásra talál, s konstatálják, hogy Magyarország az utolsó időben vesztett a külföldi becsüléséből (?) Gróf Apponyi Albert, Bánffy Dezső és Kossuth Ferencz teljes erejükből iparkodnak azon, hogy ezen a bajon segítsenek és a legkülönbözőbb külföldi lapokban tolmácsolják a magyar ellenzék követeléseit. Csak hogy a magyar vezényleti nyelvért folytatott küzdelmet úgy tünteti fel, mintha az egyértelmű volna a magyar alkotmányért folytatott harczzal.

Szerintük a magyar állam magyar vezényleti nyelv nélkül nem állhat fenn; a magyar vezényleti nyelvért folytatott küzdelem tehát egyértelmű a magyar alkotmányért vívott harczzal. Ezzel azonban csak a belső fogalomzavarokat akarják a külföldön is terjeszteni. Az egyszerűen nem igaz, hogy Magyarország most nemzeti létéért és alkotmányáért küzd, mert senki sem sérti meg a magyar törvényeket, senki sem érinti a magyar államiság jogvidékét.

Az ellenzéki urak elfeledik, hogy éppen a magyar ellenzék volt az, mely két éves obstrukció által a magyar parlament teki télyét mélyen alá ásta s ennek a visszahatását nem

enyhíti azzal, ha a parlament többsége magáévá teszi az obstrukció követeléseit. Aki a külföldnek a tiszta, teljes igazságot megakarja mondani, annak be kell ismernie, hogy Magyarországon jogot, alkotmányt és nemzeti államot felülről mi sem fenyegeti s éppen a parlamenti többség az, mely a hadsereg kérdésében olyan jogokat akar magához ragadni, melyek minden monarchikus államban a korona elvitázhatlan jogait képezik.

A király lemondása.

Untalan czélzás történik arra, hogy a válság végleges megoldása szükségessé teszi a trónváltozást. Most a brüni *Moravska Orlice* foglalkozik ezzel s a többek közt így ír a magyar válságról:

— Őszig nem történik semmi, de akkor el kell vágni végre a gordiusi csomót. Hogy kinek lesz ez a feladata Bécsben, még az *örögnek-e vagy már a fiatalnak*, erre korai volna még a felelet.

Az orosz forradalom.

London, július 7. A Reuter-ügynökség jelenti Odesszából tegnap estéről: A rendőrség minden éjjel letartóztatott néhány száz személyt, köztük előkelő polgárokat. A rendőrség folyton talál bombákat és pedig legnagyobb részben a zsidónegyedben.

Berlin, július 7. A következő napon érdekes, jellemző levél érkezett ide Pétervárról a czári testőr-gárda egyik tagjától. Bepillantást enged az orosz viszonyok legrejtettebb árnyába, mert megnyitja a lelkeket. A levél így hangzik:

... Éppen nagy forrongás van köztünk katonák közt. Minden szabad időnk azzal töltjük, hogy beszélgetünk egymással a helyzetéről és mindinkább igazi feladatunk és kötelességünk tudatára ébredünk. Január 9-én kezdődött ez, azon az ismert véres vasárnapi napon, mikor előljáróink parancsának vakon engedelmességgel, lelőttük testvéreinket, nővéreinket, anyáinkat, atyáinkat. Mikor mieink vérért folytunk láttuk, mikor láttuk holttesteiket, a borzalom nyíla hatolt sziveinkbe! Felébredt ben-

alatt, míg végül, mint előbb mondtuk, a legszélsőbb jobb szárnyon a váradi püspök bihari banderiuma állott, melyhez Bobrisz Leskó parancsnoksága alatt egy kisebb lengyel csapat is be volt osztva.

Hogy a sereg ne gyengitessék, magának Várna falainak védelmét, az ottani keresztényekre, többnyire görögökre bízta. Ezen intézkedés kissé veszélyes volt, mert a csata sikeretelensége esetén, a város kapui a magyarok elől könnyen el volt zárhatók — ami tényleg be is következett.

Az egyes banderiumok létszáma alig volt 1000 ember, kivéve az oláhokét kik egy zászló alá tömődtek.

Az egész magyar sereg itt 16000 főre ruggott, mely tekintetbe véve az akkori harcmodort és hogy az oláhok kivételével minden lovas páncélozva volt, egyáltalán nem mondható csekélynek. Hogy a seregnak lőfegyvere is lett volna: erről említés nem tétel. A husszita háboruban elfoglalt néhány kis ágyú volt csupán, melyeket a szekérvárban helyeztek el.

A mieinkkel szemben körülbelül 100000 főből állott a török haderő Murád szultán parancsnoksága, Turkhén és Karadsa pasa vezérlete alatt, mely a Várnától északra eső platon lévén felállítva, így a magyarokat teljesen dominálta.

A keresztény sereg felállítása után három óra hosszáig nyugodtan várta az ellenség mozdulatait, mely nyugodtságot csak a tiszta égből egyszerre hirtelen keletkező orkán tört meg, mely a Szent-György zászlójának kivételével az összes zászlókat nyelükről le és széjjel tépte.

Mint hogy a magaslaton lévő törökök, a síkságon elhelyezkedett magyarok csekély számát látták, déli időtájban mintegy 10—15 ezeren a jobb szárnyunk irányában a lejtőn leereszkedni kezdték.

A síkságon levő Thallóczy csak ezt várta s azonnal támadólag lépett fel, kit vállalatában az egri püspök banderiuma által támogatva — a törököket vissza vetették.

A törökök azonban majdhamar összeszedvén magukat — egy újabb kísérletet tettek. Ezt látva a bihari püspök és a pápai legát, hogy a jobb szárny győzelmét teljesen biztosítsák — banderiumukkal szintén Thallóczy segítségére siettek.

Ezalatt azonban Karadsa beglerbeg, a magaslatokról a négy magyar banderium győzedelmes előnyomolását észrevén nagyszámu s eddigelé a völgyben elrejtett lovasait hirtelen előtörésre vezénylél, kik is a törököket támadó banderiumokra baloldalon magukat reá vetették s a magyarok soraiban roppant zavart idézve elő, számtali túlsúlyuknál fogva azokat legnagyobb részt lekaszábolták s annyira szétverték, hogy a bannak és pápai legátnak alig sikerült pár százembert összegyűjteni s azokkal a szekérvárba menekülni.

A törökök ide is követvén őket, egy késhegyig menő küzdelem fejlődött ki közöttük, mely alkalommal Bobrisz László is elesett.

Az egri püspök a szekérvárba be nem jutván, Várnába akart menekülni; ennek kapui azonban zárva voltak, dél felé Galata elővárosba igyekezett menekvést keresni, de utközben visszafordult s a csata folyamán nyomtalanul eltűnt.

A bihari banderium, mely a legszélsőbb jobb szárnyat képezte, s így mindjárt az első volt, melyre a tulnyomó török lovasság egész erejével veté magát — a legnagyobb pusztításnak volt kitéve, mit igazol azon körülmény is, hogy Dominis püspöknek csak alig néhány vitézt sikerült összegyűjteni, kikkel azonban, mint az egri érsek, ő sem tudott a szekérvárba bejutni.

Ő is kísérletet tett tehát a városba menekülni, de mint láttuk, annak kapui zárva voltak. A folyton sarkában levő törököktől üldözve, dél felé igyekezett menekvést keresni; ezenközben azonban üldözőitől az utról le, a Deona tó mocsaras partjai felé lett szorítva, hol lovával együtt az ingoványban elmerült s ott lelte halálát is.

Püspökünkkel együtt elesett még a remetei Vajda családnak két tagja, kiknek rokonságát az ezen csatában résztvevő Thallóczy horvát bán, midőn később mint püspökségi jószágkormányzó Váradra jött — dús birtokkal jutalmazza meg.

Igy lett, talán rövid pár óra alatt a bihari banderium vezetőjével együtt, mielőtt a volta képeni csata megkezdődött volna, megsemmisítve.

És a körülményeket egybevetve, szinte biztossággal állíthatjuk, hogy a bihari banderiumban részt vett elődeink közül talán egyetlen egy sem tért vissza, mert kiket a handszárók esetleg megkíméltek, vagy kiknek fejük lándzsára nem lett szurva, azok feltétlenül rab-szija füzve keserű és sanyaru börtönbe jutottak.

Igy adóztak vérükkel és életükkel a ban-

nünk a lelkiismeret és azt mondta: Ti gyilkosok, böhérok vagytok.

Mikor este visszatértünk a kaszárnyába, keservesen zokogva térdre estünk és szántuk tetteinket.

Imádkoztunk: enyhíteni akartunk bűnözés-sel terhelt lelkiismereteinken. De nem tudtunk! Néhány hét múlva arra a meggyőződésre jutottunk, hogy nem mi vagyunk a gyilkosok, hanem tisztjeink és tábournokaink. Mi nem beszélünk erről egymással; önként jöttünk erre a gondolatra.

Amily aláztosak és engedelmesekek voltunk azelőtt, ép annyira felháborodottak és engedetlenek vagyunk most. Mi katonák csendes forradalmárokká lettünk, akik előjáróikban ördögöket látunk. Semmi sem szent többé előttünk a nép akaratán kívül. Lelkünkben nem ismerünk el többé felsőbbiséget, törvényt, hitet, hűség- esküt. Minden család. Szent csupán a lelkiismeret és az emberi öntudat.

Minden nap, amikor ezt a lelkiismeretlen felsőbbiséget látjuk, önkéntelenül öklöbe szorítjuk kezeink, vagy fegyvereinkhez nyulnak, hogy nyomban lemészároljuk őket. De leküzdjük ez akaratunkat és várjuk a kedvezőbb alkalmat. Ez az alkalom már nincs, nem lehet távol. Minden órában kitörhet a forradalom s ha kitör, akkor elérkezett az utolsó, a legborzalmasabb, a mindent elsöprő vihar.

Biztosíthatom, hogy ez az óra sokkal közelebb van, mintsem hinnék. Mi gondolkodó katonák gondolatainkban feljebbvalóinkat már halálra ítéltük, most csak már ité etünk végrehajtása van hátra. Vannak köztünk ostobák is, akik úgy járnak el, ahogy a felsőbbiség parancsol. De ezek az ostoba ficzkók engedelmeskedni fognak nekünk. Osszejöttünk a többi ezredek katonáival s mindegyikben ugyanazokat az érzelmeket, elhatározásokat észleltük, mint magunkban. Kivételt csak a kozákok képeznek, akik a csárizmusnak vad fanatikusai. Felvilágosítottunk azonban sok kozákokat és reméljük, hogy köztük is megkezdődik a forrongás, az öntudat fellázadása.

Ami a tüzéséget illeti, a forradalmi szellem még jobban ki van fejlődve, mint bennük. A tüzerek már vizkeresztkor véget akartak vetni a csárnak és az egész bandának; csak a véletlen mentette meg őket. Nekünk nem szabad uiságot olvasnunk, kérem, írja meg, mi történik

deriumban résztvevett névtelen elődeink — a hit és haza oltárára. Hogy apáink drága porai hol olvadtak össze Bulgária rózsákkal telített termékeny földjével; noha ezt a helyet a kegyeletes utókor még eddigelé egy emlékkövel megjelölni elfeledte, ennek dacára az elmondottakból pontosan megállapíthatjuk azt, hogy a banderium gyászos temetője a Várna északkeleti részétől a Golema Franga felé vezető ut keleti oldalán eső síkságon terül el, míg a szerencsétlen véget ért Dominis püspök porainak örök nyugvóhelye, a Várna délnyugati oldala és a Devna tó közötti egykoron mocsaras, de most dús aranykalászokat ringató kies rónán jeltelenkedik.

Feljegyeztem ezt azért, hogy ha valakit közülünk sorsa valaha e gyászos emlékezetű vidékre vezérel, legalább a kegyelet adóját rója itt le és óvatosan lépdeljen elődeinknek ezen véreikkel megszentelt nyughelyükön, nehogy azoknak az anyafölddel immáron összeborzott poraikat csendes pihenésükben megzavarja.

Bár ezelőtt harmincz évvel, midőn sors akarata engemet Várnához parancsolit s midőn a végzetes kimeneteli csata szintetét vizsgáltam, úgy ismertem volna azt, mint mai Akkor bizonyára egész más megilletődéssel tekintettem volna Makropolis felé és jobban elmerengtem volna a Dovna tó kékes tükrét körülövedező síkságon, hova többször sétákat tettem anélkül, hogy tudtam volna azt, miként ezek azok az apáink véreivel megszentelt helyek, hol minden igaz magyar térdre hullva, egy csendes imát kell hogy rebegjen.

egyebütt. Mi azt hisszük, hogy nincs egyéb hátra, minthogy a jövő nemzedékek szabadságát vérünkkel kell megvásárolnunk. Lehet, hogy már holnap elhangzik ajkainkról: Éljen a szabadság! Éljen a nagy forradalom!

A Potemkin a levegőbe röpült. (?)

London, július 7. A Reuter-ügynökség jelenti Odesszából: Éjféltkor híre terjedt, hogy a Knyaz Potemkin Feodosia közelében a levegőbe röpült.

Szebasztopol, július 7. Az Odesszából visszatért Popjedonoscev a gyakorló hajóhaddal Feodosia irányában elindult.

A Potemkinről.

A Potemkint egy héttagu bizottság kormányozza, melynek élén egy Alexejev nevű matróz áll.

A bizottság többi tagjainak nevei nem ismeretesek. A hajón az őrséget a legnagyobb rendben látják el s váltják fel. Az ágyuk kitűnő állapotban vannak, a hajón sok a lőszer. Összesen 750 ember van a hajón, tiszt egyetlen egy sem.

A Potemkin torpedóhajóján 15 ember van, híre jár, hogy köztük több matróznak öltözött sorhajóhadnagy is van.

Konstantinápoly, július 7. Swyettlii nevű torpedónaszád, mely a Potemkint üldözi, előkészítette az itteni állomáshajót a zendülők megérkezésére.

Nem igaz az a híresztelés, hogy az osztrák-magyar állomáshajó, a Taurus, a Potemkin esete miatt elhagyta Konstantinápolyt. A Taurus szombaton kezdte meg az Atlanti tengeren régen tervbe vett czirkáló útját.

Konstantinápoly, július 7. A Potemkin esete folytonos izgatottságban tartja a kedélyeket. Számos hazug, vagy túlzott hír érkezik. Az összeköttetés Odesszával megszakadt. Holnapra várják a Levante vonal Pera nevű gőzösét.

Tegnapelőtt egy orosz gőzös, melynek Szíriába kellett volna mennie, Odesszába ment mert a legénység aggódva családjáért, visszaterést követel.

Nem igaz az a hír, hogy az összes itt lévő orosz hajók legénysége sztrájk a állott. Az sem áll, hogy az itt lévő két orosz állomáshajón fegyelmetlenség uralkodik. Ismételten felbukkan az a híresztelés, hogy a Potemkint a Boszporusz közelében látták. A tengerszoroson való átvonulás nappal nem volna nehéz, éjjel azonban hajókalauz nélkül veszedelmes és valószínű volna a megfeneklés. Attól tartanak, hogy a Potemkin a Fekete tenger mellett lévő herakleai szénbányákban kiterőszakolja a szükséges szenet. A lázadók nemzetközi jogi és tengerjogi elbánását illetőleg nem forog fenn kétség, hogy mert a Potemkin eljárását Konstanában a tengeri rablás tényének lehet tekinteni és az orosz kormány a hajó legénységét lázadónak nyilvánította.

Pétervár, július 7. Az Odesszai katonai kerület parancsnokságának jelentése szerint a 29-iki éjjeli zavargások alkalmával 49 zavargót öltek meg és 48-et megsebesítettek. Megöltek egy rendőrt és 8 katonát, 9 rendőrőrmestert megsebesítettek.

Összeütközés a munkások és a katonaság között.

Budapest, július 7. (Saját tud. táv.) A Standardnak jelenti Odesszából: A pritorogi vasműveknél véres összeütközés

volt a munkások és katonák közt. Más-honnan is érkeznek komoly zavargások-ról hírek. Kaukázusban a helyzet javult.

Az odesszai zendülés következményei.

Budapest, július 7. (Saját tud. táv.) A kikötő épületek leégése miatt még mindig nincs nyugalom. Több bank czég igen válságos helyzetbe jutott. Szenes hajók a rakományt nem tudják partra-tenni. Gőzösök csak Várnáig közlekedhetnek.

Megszökött póttartalékosok.

Budapest, július 7. (Saját tud. táv.) Charporoból jelenti, hogy nagyon sok póttartalékos megszökök. Igen sokat elfognak közülök.

Fosztogató parasztok.

Budapest, július 7. (Saját tud. táv.) Bessarábiában nagy agrárius zavargások vannak. Corejev gazdag város lángban áll. Sok helyen fosztogatnak a parasztok.

Feodozia lángokban.

Budapest, július 7. (Saját tud. táv.) Tegnap késő este Odesszából érkezett távirat szerint Feodozia lángban áll. Potemkin bombázza, szárazföldi katonaság fosztogat.

Odesszában félnek, hogy a Potemkin Bakum ellen fordul, melynek nagy tüzésége van. Valószínű, hogy a lakosság a lázadókkal tart.

Az odesszai főkörmányzó kijelentette, hogy sohasem teljesíti a lázadók kívánságát, mert különben a csapatoknál minden fegyelem megszűnik.

Odessza és Szebasztopol között a hajóforgalom megkezdődött.

Fellázadt zsidóság.

Budapest, július 7. (Saját tud. táv.) Feodoziából jelenti, hogy ott több házban bombákat találtak. Főleg a zsidóságnál van sok bomba. A zsidók fellázadtak és a Potemkin legénységével tartanak.

Potemkin üldözése.

Budapest, július 7. (Saját tud. táv.) Az a kisebb hajókból álló hajóraj, amely Krieger altengernagy vezetésével a Potemkin ellen indult, körül akarta zárni a forradalmárok hajóját. A Potemkin azonban tudomást szerzett Krieger szándékáról s azért czirkálójával a fekete tengeri flotta elé ment. A megütközés legközelebb várható. Hogy a Potemkin fog győzni, az több mint bizonyos.

Kegyetlen rendőrök.

Budapest, július 7. (Saját tud. táv.) Odesszából jelenti, hogy az ottani rendőrség tegnap este a forradalmi zavargásokért elfogott diákok és orosz alattvalók közül többet a börtön épületében minden előzetes ítélet nélkül felakasztatott és megfojtatott. A holttesteket azután a rendőrség emberei kocsikra tették s a tengerbe hányták.

A borzalmas dolgokat az osztrák-magyar konzulátus is látta, aki az esetet több újságíróknak elmondotta.

UJDONSÁGOK.

Tisztelettel kérjük vidéki előfizetőinket: **hogy úgy hátralékban levő, valamint a jelen negyedre szóló előfizetéseiket mielőbb beküldeni sziveskedjenek,** hogy a lap szétküldésében fennakadás ne történjék.

* **A Fő-utca aszfaltozása.** Mint már említettük, a Bémer-tér és Fő-utca rendezését még ezen a nyáron keresztülvizsi Nagy-Várad városa. Július 17-én kezdik meg az aszfaltozási munkálatokat és pedig a Bémer-téren, a Szent László-hídnál. Első sorban a gyalog járókat aszfaltozzák ki egészen a vasuti állomásig s azután a villamos vasut sineinek lerakásával egyidejűleg a kocsiut aszfaltozására kerül a sor. A munkálatot úgy hajtják végre, hogy a forgalom a legkevesebb fennakadást szenvedje. A Bémertér középső tábláját, a villamos kandelláber körül nagy háromszögben nem aszfaltozzák ki, hanem parkirozzák. Egyelőre csak bekerítik s körül járdával látják el a háromszöget, amelynek legszélesebb két sarka a színházzal szemben lesz s a hid felé csucsban végződik. A főmérnök utasításai nyomán *Kandalovits* János mérnök elkészítette a park tervét; e szerint később a park színház felőli részének közepén szökőkút, a park derekán pedig szobornak megfelelő körönd létesítenék. Ez azonban a jövőre marad, most meghagyják a villamos kandellábert a park közepén. A terv keresztülvitele által nemcsak 4000 koronát takarít meg a város, hanem a tér is sokkal csinosabb lesz, mintha egészen kiaszfaltoznák.

* **A villamos vasut építése.** Amiben még egy fél év előtt is kételkedtünk eljutott a megvalósuláshoz: építik a nagyvárad villamos vasutat. Egyelőre Várad-Velenczén rakják le a régi gőzüzemű közuti vasut vonalára az új sineket amelyen a villamos vasut fog közeledni. Már körülbelül kilométernyire készültek el a pálya átalakításával s gyorsan halanak Kolozsvári-utcán. — A kereskedelemügyi minisztertől tegnap a városhoz érkezett egy leirat, amelyben tudatja a miniszter, hogy a villamos vasut fő-utca Bémer-téri vonalszakaszának áramvezetési sinöszköttettéi terveit a kivitelre jóváhagyta. Így tehát amint a Főutca rendezését megkezdik, mi sem áll utjában a villamos vasut építésének sem.

* **Elmarad a hadapródiskola zár-ünnepélye.** A nagyvárad honvéd hadapródiskolában most folynak az évről vizsgálatok. Értesülésünk szerint az eredmény ez évben is kitűnő s a tanári kar buzgó fáradozásának a legjobb eredménye van. A József kir. herceg halála alkalmából elrendelt udvari gyász miatt ez évben nem tartják meg az intézetben a szokásos évről ünnepélyt. Az első két évfolyambeli növendékeket július 22., illetve 23-án bocsátják haza. A negyedéves növendékek felavatását ez évben is augusztus hó 18-án, ő Felsége születése napján tartják meg.

* **A csatornázási szabályrendelet.** Az általános csatornázási szabályrendeletet tárgyalta tegnap pénteken délelőtt a városi tanács. A szabályzatot elvileg elfogadták, de a végleges határozatot későbbre tartották fenn. A kiépítési költség mellett még állandóan tíz százalék közköltőnek megfelelő összeget fizetne a község s nemcsak a háztulajdonos, a csatornázásra, daczára annak, hogy a város egy részét nem lehet csatornázni, az utcák mély fekvése miatt. A tanács ép ez okból még adatokat ki-

ván arra nézve, hogy nem lesz-e a csatornázás által elviselhetlen új terhekkel megróva s csak az adatok beérkezése és tanulmányozása után határoz az általános csatornázás keresztülvitele felett. Mindenesetre gondoskodni kell azonban arról, hogy ahol az elmúlt évben óriási költséggel már elkészítette a fekáliákat levezető csatornát a város, ennek nagy költsége és fenntartása az ennek előnyeit élvező háztulajdonosokat, ne pedig a nagy közönséget terhelje.

* **Egy derék urnó halála.** Mély és fájdalmas gyász érte a köztisztviselőben álló *Márkus* János hegybíró és családját. *Beöthy* Ödön, szül. *Márkus* Ilona urhölgy tegnap hajnalban, hosszas szenvedés s 17 évi boldog házasság után kiszünetelt. A bánatos férj és két kisleányán kívül *Márkus* János hegybíró leányát, dr. *Márkus* László ügyvéd, *Márkus* István járási számvevő, ifj. *Márkus* János városi pénztári ellenőr és *Márkus* Rózsika testvérüket gyászolják az elhunytban. A temetés ma, július 8-án délután 5 órakor megy végbe. A családi gyászjelentés a következő:

Beöthy Ödön és gyermekei: Klárka és Katika; *Márkus* János és neje *Szentiványi* Róza; *Márkus* László és *Györfly* Etelka; *Márkus* István, neje *Lakatos* Krisztina és gyermekük, valamint ifj. *Márkus* János és *Márkus* Rózsika fájdalomtól megtört szívvel tudatják rokonaik nevében is, hogy forrón szeretett neje, illetve emlékében is megáldott édes anyjuk, illetve forrón szeretett leányuk, felejtethetetlen jó testvérük, illetve sógornőjük és rokonuk *Beöthy* Ödön, szül. *Márkus* Ilona boldog házasságának 17-ik évében, f. hó 7-én hajnali 4 órakor hosszu szenvedés után elhunyt. A felejtethetetlen drága halott hült tetemei f. hó 8-án délután 5 órakor fognak Nagyváradon, *Lukács* György-utcán, a 36—840. sz. házból a róm. kath. egyház szertartásai szerint a várad olasz-i sírkertben örök nyugalomra helyeztetni. Az engesztelő szent miseáldozat f. hó 10-én délelőtt 10 órakor fog Nagy-Váradon a *Premontreiek* és *Micskén* a plébánia templomában az *Egek Urának* bemutatni. Nagyvárad, 1905. július 7. Áldás poraira!

* **Népnevelési Egyesület gyűlése.** A Biharmegyei Népnevelési Egyesület ma, szombaton délután 5 órakor hivatalos helyiségében (*Nagyipiacz-tér*, községi polgári fiúiskola földszint 10 ajtó) választmányi gyűlést tart.

* **Nyolcvan százalékos közköltő.** Nagy-Váradon is erősen kísért a közköltő-emelés. A tisztviselők fizetésrendezése, csatornázási díj stb. czimek alatt. Annyi bizonyos, hogy a jövő évben ismét emelnünk kell a közköltőt, azonban olyan rekordot még sem fogunk elérni e téren, mint *Győr* városa. Arról van ugyanis szó, hogy *Győr* városa olyan auspiciumok között van, miszerint pótdókját 58 százalékról 80 százalékra kell emelni. Na ennyire még sem vagyunk.

* **Szünetel a villamostelep.** A nagyvárad-városi villamos-telep igazgatója ez uton értesíti az áramfogyasztó közönséget, hogy az áramfogyasztás vasárnap, július 9-én délelőtt 7 órától délután 7 óráig szünetelni fog a kémenytisztítás bevégezése miatt.

* **Öngyilkos aggastyán.** Almosd községben tegnap délután szenzációs öngyilkosságot történt; *Dániel* Antal 96 esztendőjómódu gazdaember életuntségéből fölakasztotta magát szobájában az ajtófélfára. Az öngyilkosságot *Dánielnek* a legidősebb fia vette észre, de már segíteni nem tudott atyján, mert az öreg akkor már halott volt. Az öreg *Dániel* az utóbbi időben buskomor lett azért, mert a látása nagyon meggyengült s attól tartott, hogy végkép elfogja veszteni szemévilágát. Gyermekei vigasztalták az öreget, de az mit sem használt. Tegnap aztán egy örízetlen pillanatban

czukorspárgára tett szert, melylyel felakasztotta magát.

* **Pályázók a hadapródiskolába.** Ugy látszik, hogy érthetetlen ok miatt nagyon megcsappant a közönség érdeklődése a honvéd-hadapród iskolák iránt. A megüresedett alapítványi helyekre nincsen elég pályázó. Biharmegye alapítványi helyeire még annyian sem pályáztak a megyéből, ahány alapítványi hely az októberi tanévben megüresedett s Nagyvárad város két megüresedett alapítványára is csak két pályázó akadt. A pályázatok felett a jövő csütörtöki városi közgyűlés határoz.

* **A katonatisztek vasuti jegye.** Hieronymi miniszter legutolsó intézkedése csak most került napvilágra. Katonatisztek ugyanis eddig kedvezményes jeggyel utazhattak a vasuton. Ezentul minden katonaruhás ember ép annyit fizet, mint más, kivéve ha igazolni tudja, hogy hivatalos uton van.

* **Hétszerez gyermekgyilkos anya.** Berlinből jelentik: Tegnap letartóztatták *Wilkinson* Gennat munkásasszonyt ama gyanu alapján, hogy 7 gyermekét eltette a láb alól. A vizsgálat során öt gyermek holttestét már exhumálták és ezeken megállapították, hogy arzén mérgezésnek lettek áldozatai. A másik két gyermek holttestét még nem találták meg, minthogy az asszony minden gyermeke meggyilkolása után más és más helyre költözött és így a gyermekek különböző temetőben tekszenek s hét gyermekről még nem tudták megállapítani, hol vannak eltemetve.

* **Drága porcellának.** Londonból írják, hogy ott a napokban egy igen értékes porcellángyűjtemény került önkéntes árverés alá. A gyűjtemény negyven évnek a gyümölcse és tulajdonosa igen olcsón jutott hozzá, holott igen érdekes darabokból áll. Egy kis dresdai figuráért, amely amely alig volt husz centiméter magas 17.200 márkát adtak. Két szobrocska, egy nyulánk leányalak és egy bacshaus gyermek — mindakettő nem nagyobb hancz centiméternél — 48.000 márkáért kelt el. Egy *Kinai váza* 27.950 márkát jövedelmezett és egy *XIV. Lajos* korabeli stioen porcellán óra ára 25800 márka volt. Hasonló horribilis áron keltek el a többi porcellántárgyak is.

* **Elhunyt bécsi orvos-tanár.** Bécsből jelenti egy táviratunk, hogy *Nothnagel* Hermann, a legnagyobb modern belgyógyászok egyike, ma hajnalban szívszélhűdés következtében hirtelen meghalt. A bécsi orvosi egyetem egyik legnagyobb professzorát veszette *Nothnagel*ben, akinek hírneve a tengereken túl is éppen olyan nagy volt, mint Európában. Az orvosi gyakorlaton kívül, az orvosi tudományt is értékes művekkel gazdagította. Noha csak hatvannégy éves volt, több orvosi generáció került ki az ő keze alól. Életrajzi adatai ezek:

Nothnagel Hermann, született *Alt-Lietzgerickében* 1841 szeptember 28-án. Berlinben tanult és promoveált, majd egyetemi magántanár lett előb *Königsbergben*, majd Berlinben és *Boroszlóban*, 1882-ben pedig a klinikai orvostudomány rendes tanára a bécsi egyetemen. *Nothnagel* kiváló érdemeket szerzett a gyógyszer-tan és a belgyógyászat terén; művei: *Handbuch der Arznei-mittellehre* (*Rosbachhal*, 7. kiadás, Berlin.) 1894. *Topische Diagnostik der Gehirnkrankheiten* (ugyanott 1879); *Beiträge zur Physiologie und Pathologie des Darms* (ugyanott 1884); 1884 óta többekkel kiadja a *Specielle Pathologie und Therapie* folyóiratot.

* **Elfogott tolvaj.** *Hotya* Sándor bádogos segéd tegnap délután fél 2 órakor a *Telki* utcán haladtában bátyjának *Józsefnek* hentesüzlete előtt egy teljesen idegen férfit látott, amint ez javában nyitogatta volna hamis álkulcsal az üzlet zárva levő ajtaját. *Hotya* torkon ragadta a görbeszándéku idegent és átszolgáltatta a legközelebbi rendőrőrszemnek. A ren-

dőrségre került ember *Hortyán* Péter gyiresi lakosnak mutatkozott be és erősen bizonykodott, hogy aratónak akart szegődni. Minthogy azonban zsebében három tolvajkulcsot találtak és kétségtelenül kitetszett, hogy Hortyán Péter hol szokott aratni. Lezárták.

* **Kútbafult kisfiu.** Ökrös községben tegnap délben *Ekus* Vaszali 11 éves oláh parasztyermek vizért ment a község piacznán levő közös kuthoz. A gyermek az óriási gémet nem bírta a kezével a kutba huzni s ezért rámászott a géme, hogy majd úgy merjen vizet. A gémet azonban vizes volt s a gyermek leesett róla. A szerencsétlenséget több felnőtt ember is látta, de ezek az ijedtségtől az első pillanatban nem tudtak a szerencsétlen flu segítségére menni, hanem tétlenül nézték az egész dolgot. Mikor a gyermeket kifogták a kutból, már halott volt.

* **Öngyilkos honvéd.** Szabó Zsigmond henczidai illetőségű honvéd, ki a debreczeni 3 ik honvéd gyalogezred 1-ső századában szolgál és alig két napja jött Nagyváradra csapattestével, — Liliom-utca 5. szám alatti szállásán tegnap reggel 1 órakor szolgálati fegyverével keresztül lőtte a mellét. Halálos sérülésével a mentők a helyőrségi csapatkórházba szállították. Kihallgatni nem lehetett, levelet sem hagyott és így tettének oka eddig még ismeretlen.

* **Tolvaj tanítvány.** *Gábris* Jánosné szül. *Farkas* Piroska beiratkozott özv. *Szedlarik* Istvánné női ipariskolájába háztartási és női kézimunkai tanfolyamra. Özv. *Szedlarik*né segélydíjban részesítette tanítványát, hogy ennek ellenében *Gábris*né a házimunkát is elvégezze. *Gábris*né pontosan végezte a tanfolyamot, valamint a házimunkákat és ezzel kapcsolatosan mesternőjének 49 korona értékű fehérműjét is elintézte. 10 korona árut megtaláltak nála, a többi azonban már eladta. Póttanfolyamra a rendőrség börtönébe került.

* **Alkohol mérgezésben elhalt kisleány.** Megrendítő esetről értesít bennünket mezőkeresztesi tudósítónk *Belényesi* János borsí földműves 5 esztendő leánykája egy őrizetlen pillanatban denaturált szeszt ivott. A gyermek oly nagy mennyiséget nyelt le az erős alkoholtól, hogy daczára a gyors orvosi segélynek pár óra múlva meghalt. Az esetről értesített nagyváradi királyi ügyészség szigorú vizsgálatot indított a kiderítésére, hogy kit terhel a felelőség a gyermek haláláért.

Pannónia étterem és télikert.

Első minőségű **Dréher-féle KORONA-SÖR**, termelőktől beszerzett **kitünő BOROK**; továbbá izletes villás-reggeli zóna szerint is kiszolgálva 20 fillérért.

Tisztelettel
KARNER GYULA vendéglős.

x **Sok pénzt takarít**, ha mindennemű vásznat, ágyneműt, paplant, takarót, női és férfi fehérműt közvetlenül gyárakból rendel. *Kereskedelmi iroda Budapest, Kerepesi-ut 65. I. em.*

x Felhívjuk a t. olvasó közönség figyelmét **Mitteiler Ede** férfi-szabó mai számunkban közölt hirdetésére.

x **Katonazene a Lloyd kávéház** előtti kellemes *kioszkban* vasárnap délután és este a 37-ik gyalogezred teljes zenekara új műsorral nagy hangversenyt rendez. Ma este *Főcsi* zenekara hangversenyez.

IRODALOM.

Magyar Gazdák Szemléje.

Bernát István érdemes folyóiratának a «Magyar Gazdák Szemléje»-nek júliusi füzeté most jelent meg. E füzet első közleménye a Gazdaszövetség f. évi közgyűlésének — melyet Balaton-Füreden tartottak — leírása. Majd a szociális kurzuson tartott előadások következnek sorra: *Bálint* Béláé: A kisember hiteléről, gróf *Majláth* Józsefé arról a fontos kérdéstről: Legyen Magyarország iparállam vagy maradjon agrárállam? Végül *Gebcze* Saroltáé: A nők társadalmi felelősségéről. A füzetet *különfélék* rovata zárja be, abból vesszük át: «A gazdák és az önálló vámterület» című aktuális cikket. A folyóirat előfizetési ára egész évre 12 korona. Megrendelhető: Budapest, VIII., Baross-utca 10. szám.

NYILTTÉR.

A „BAZÁR” kerthelyiségében KIS BÉLA

első debreczeni cigányzenekara ma szombat és vasárnap este

zeneestélyt

tart. **Kitünő italok és izletes ételek** legpontosabb kiszolgálással.

Tisztelettel

SZAUER ÉS DOLGOS.

TÁVIRATOK.

Tanács Fejérvárynak.

Budapest, július 7. (Saját tud. táv.) *Kossuth* Ferencz a szövetséget ellenzők vezére ma a »Magyarország«-ban «Tanács Fejérvárynak» címmel vezércikket irt, melyben a többek között a következőket mondja:

»Ha *Fejérváry* Géza báróban csakugyan annyi meggyőző erő van, — mint amennyit a kormány félhivatalos szócsövei neki tulajdonítanak, — akkor járuljon a feiséges ura és parancsolója elé és győzze meg őt arról, hogy Magyarországon semmiféle kormány sem fog boldogulni a koalíció elveinek végrehajtása nélkül. Ha *Fejérváry*nak érvei csakugyan olyan meggyőzők, akkor kár minden percért, amit itthon tölt, mert Bécsben nagy szükség volna rá, hogy az udvarnál az érvek és a logika ellen küzdőket kiküszöbölje.

Ezzel a nemzetnek tenne jót. És feladata is könnyű lenne, mert azzal a jó-ságos öreg emberrel, aki annyi megpróbáltatáson ment keresztül egy kis jóakaratu meggyőző erővel könnyen el lehet hitetni az igazságot.

A huszárság minden ízében magyar katonaság és mégis huszonhat ezred kö-

zül csak tizben magyar a vezérleti és vezényleti nyelv.

Azt le nem lehet tagadni, hogy a huszárok a francziákkal szemben magyar vezényszó mellett győztek. Pegig nem esett csorba a hadsereg egységén. Ezt talán annyi meggyőző erővel, mint a mennyi *Fejérváry*nak van, meg lehetne értetni a felséggel.

Alispánok a belügyminiszternél.

Budapest, július 7. (Saját tud. táv.) Holnap fogadja *Kristóffy* József belügyminiszter azokat az alispánokat, akik a főispáni teendőik ideiglenes vezetését magukra vállalták.

Bródi Sándor állapota.

Budapest, július 7. (Saját tud. táv.) *Bródi* Sándor állapotába: ma örvendetes javulás állott be. Tegnap szerencsésen megoperálták. Éjszakát jól töltötte. Ma reggel jobban volt. Látogatót nem engednek hozzá. Csak *Singer* Vilmos tett nála látogatást.

A béke.

Budapest, július 7. (Saját tud. táv.) Tokióban most jobban bíznak a békében s kész utasítással mennek a delegátusok békekonzferenciára és tudatni fogják a békefeltételeket orosz delegátusokkal s már előre lehetlenné tesznek minden diplomáciai sakkhuzást, a tárgyalás valószínűleg eredményes lesz.

Az orosz hadsereg a csárhoz.

Budapest, július 7. (Saját tud. táv.) Var óból jelentik, hogy az orosz hadsereg legközelebb ultimátumot fog intézni a csárhoz, melyben arra fogják kérni, hogy hajtsa végre a politikai reformokat s alkotmányos alapon hívja össze a zemsztvót.

Ha ezt a csár nem tenné meg, akkor a hadseregben 70,000 tartalékos és tényleges katona a forradalom pártjára fog állni s fegyveres erővel fog küzdeni az orosz nemzet alkotmányáért és szabadságáért.

Bombamerénylet.

Budapest, július 7. (Saját tud. táv.) Pétervárról jelentik, hogy *Jalisztokban* bombamerényletet követtek el ismeretlen tettesek. A rendőrfőnök és több előkelő ember halálosan megsebesült. Több mint 50 azoknak a száma, akik kisebb sérüléseket szenvedtek.

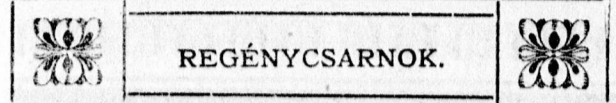
Az elnök akarata.

London, július 7. Rov, amerikai belügyminiszter, kinek kinevezése mindenkit meglepett, *Roosevelt* kívánságára foglalta el állását.

A marokkói egyezmény.

Párizs, július 7. *Rouvier* miniszterelnök és külügyminiszter látogatást tett a német nagykövetnél és hosszasan tárgyalt vele. Megállapították ama jegyzék végleges formáját, melyet akkor fognak váltani, amidőn Franciaország a marokkói egyezményhez hozzájárul. *Rouvier* és *Adalin* legközelebb újból tárgyalnak. Mai összejövetelük után hivatalos körökben kijelentették, hogy újabb lépés történt a

megegyezés felé, csak még amaz okirat végleges szövegezéséről van szó, mely megerősíti azt az egyezséget, melynek alapján már megteremtették Ezentul jövő tanácskozások a szövegezésre szolgálnak. Rouvier valószínűleg szombaton találkozik legközelebb herczeg Radolinnal.

PENELOP. 84.

Angol regény.

Az angol posta n érkekezett.

Graham százados szobájában levelét olvasta, miközben az indiai naptól erősen megbarnult arcza igen elkomolyodott. Aztán kivette tárczáját s abból néhány szál hervadt violát és egy aranyszínű hajfűrtöt keresett elő. Szomoruan nézte ezeket az emlékeket, gyengéden megcsókolgatta a hajfűrtöt, aztán tisztelettel, mint a halottól maradt tárgyakat szokás, visszatette tárczájába, melyet hű szive fölött helyezett el, melyben csak egy szerelemnek volt helye.

— Graham, mi a manó ütött beléd, hogy olyan gyaszos képet vágysz, mintha valami nagyon leverő hírt kaptál volna hazulról? — kérde egyik belépő tisztjárta.

— Igazán, pedig éppen nincs rá okom. Ügyvédem arról értesít, hogy a minapában meghalt nagybátyám körülbelül ötvenezer forint évi jövedelmet hagyott rám

— Mi a kő! Hirtelen nem tudott mást mondani Graves főhadnagy nagy bámulatában. Csak pár percz mulva folytatta: —Graham, fogadd őszinte szerencsekívánatomat. No az, arczodból ítélve, ezt ugyan el nem hitte volna senki. Hej, csak nekem is volna egy ilyen nagybátyám! Persze, most már elhagysz bennünket, s visszatérsz Angliába?

— Igen, szegény nagybátyám gyönyörű birtokot hagyott rám, valószínűleg azon fogok letelepedni, s lesz belőlem egy rókavadászó squire.

— Boldog ember! Te, Graham, milyen kapós leszel a lányoknál! Azt hiszem a legközelebbi posta már házasságod hírével lép meg bennünket.

— Abból ugyan semmi sem lesz!

Graves távozott, nem győzve eleget csodálkozni rajta, hogy Douglas olyan hidegvérrel vesz egy ilyen hírt, mely őt bizonyára egészen kihozná a sodrából.

Mikor novemberben Algy és Penelop már nemcsak a szegénységgel, de a hideggel is egyre küzdöttek s mikor már-már a kétségbeesés szélén állottak, rá gondolván mindjárt következő télre, Graham Douglas, mint gazdag ember közeledett az angol partok felé. És minél közelebb ért, annál nehezebb lett a szive, mert attól rettegett, hogy ha másképp nem, véletlenül megtalálja látni azt, a kit nem volt szabad többé látnia ez életben.

— Chartres Penelop, a Daubeny Everard felesége! Oh Istenem, csak vele ne hozz össze többé soha! — sóhajtott szomoruan, mikor a hajó kikötött az angol parton.

XXV.

Penelop keservesen zokogva ült a téli délután homályában, arcát kezébe temetve. A kis tüzhelyen alig pislogott a tűz s a szoba csaknem egészen sötét volt. Hideg, rideg és nyomorult volt minden körülötte. Reszketett a hidegtől és izgatottságtól, mert bármiként takarékoskodtak is, minden pénzük elfogyott s nem tudva kifizetni nyomorult szállásuk díját sem, a könyörtelen háziasszony épp az imént jelentette ki, hogy fizessenek vagy pusztuljanak.

Kétségbeesett sirása közben egy kis kéz érintését érezte mélyen lehajtott fején.

— Ne sirjon, drága kisasszony. Anyám mindig ilyen hangon beszél, ha haragszik.

Penelop feltekintett.
— Te vagy, Nella? — kérde bágyadtan, aztán egészen elcsodálkozott, hogy olyan durva, asszonynak, mint háziasszonyuk, Smithné, miképpen lehet olyan szelid, kedves gyermeke, a milyen a kis Nella, ez a sápadt, nagyszemű leányka, a ki Penelopot a legszomorubb, de a legszebb ladvnak tartotta, a kit valaha látott, és boldog volt, ha apró szolgálatokat tehetett neki.

A gyermek a felső lépcsőfokon ült s kis szive a csordulásig megtelt fájdalommal, a mint szép kisasszonyának zokogását meghallotta. Belopódzott hát hozzá, hogy tőle telhetőleg vigasztalja.

A tűz szinte kialudt, az urfi megfázik, ha haza jön — mondá aztán Nelli, s ott sürgölődött, hogy rendbe hozzon mindent. A tüzet felélesztette, az asztalt megterítette s közbe-közbe ártatlan, de kedves megjegyzéseivel mosolyt csalt Penelop könyvtől ázott arczára. A mint azonban meghallotta Algy lépteit közeledni, kisurrant a szobából.

Algy sebesen jött s a kis Nellát a sötét folyosón csaknem föltaszította.

— Vigyázz! kicsikém! — kiáltá.

Hirtelen megállt, a mint az egy szál gyer-tya világánál meglátta a Penelop könyvtől ázott arcát. Lehajolt hozzá, s megcsókolta.

— Megint sirtál, édesem? No de többé nem lesz okod busulni. Hála Istennek, jó hírt hozok, Penelop csodálkozva nézett rá. Algy olyan volt, mintha valami varázsütésre minden gond eltűnt volna arczáról. Örömtől ragyogott a szeme, s vidáman csengett a hangja.

— Pen, mit szólnsz hozzá; Irországba megyünk.

— Algy édes Algy, mondj el nekem mindent azonnal. Végre igazán kaptál valamit?

— Igen, kedvesem, igazán. Te mit mondasz egy ötezer forintos jószágigazgatói álláshoz? Figyelj csak szép csendesen, mindjárt megtudsz mindent.

Peelop szive új reménységgel telt meg, a mint Algy elkezdte mondókáját.

— Képzeld csak, kivel ütődtem ma az utcán össze? Desmonddal, igen Desmond Jackkal.

A mint elmerülve ballagtam, egyszerre csak egy barátságos kéz érintését éreztem vállamon s egy vidám hang ütötte meg fületem: — Ho, hól Chartres! — Jack állt előttem s úgy megszorította a kezemet, mint egy bolond s becsületes arczán látható volt az öröm, hogy találkozott velem.

(Folyt. köv.)

SZERKESZTŐI PÓSTA.

E. L. (Nagyvárad.) Láttuk mi, hogy a be- küldött cikkek jó az intenciója és megegyezik lapunk álláspontjával. De az első részben annyit emlegeti Bródynak rendkívüli intellektusát, hogy okvetlenül a Nietzsche-féle Übermenschre gondolt volna az olvasó. Erre pedig nem akartunk alkal- mat adni. Máskor hisszük teljesebben megértjük egymást. Üdvözlét.

KÖZGAZDASÁG.

A gabonatözsde határidői.

Budapest, jul. 7.

Buza okt. — — — — —	82.
Rozs okt.-re — — — — —	84.
Tengeri julius 1906. — — — — —	02.
Zab apr.-ra — — — — —	72.
Repeze aug.-ra — — — — —	90.

Értéktözsde.

Budapest, jul. 7.

Oszrákhitelrészvény — — — — —	512.94
Magyar hitelrészvény — — — — —	806.50
Leszámloló bank — — — — —	464.50
Rimamurányi — — — — —	514.—
Osztrák-m. államvasuti részvény — — — — —	619.—
Közuti vasut — — — — —	569.50
Városi villam s vasut — — — — —	2450.—

Hivatalos árfoly amok.

A budapesti áru- és értéktözsde 1905 jul. 7-én.

Magyar aranyjárdék 4% — — — — —	117.80
Magyar koronajárdék 4% — — — — —	96.95
Magyar koronajárdék 3 1/2% — — — — —	88.—
Magyar földtehermentesítési kötvény 4% — — — — —	97.25
Horváth-szlavon földtehermentesítési kötvény — — — — —	98.—
Magyar nyerevény sorsjegy-kölcsön — — — — —	218.—
Tilza-szab. és szegedi sorsjegy-kölcsön — — — — —	166.—
Osztrák járadék papirban — — — — —	100.25
Osztrák járadék ezüstben — — — — —	100.75
Osztrák járadék aranyban — — — — —	119.—
Osztrák korona járadék — — — — —	100.25
1860. oszt. államsorsjegyek — — — — —	157.—
Osztrák-magyar bankrészvény — — — — —	16.40
Magyar hitelbank részvény — — — — —	77.550
Osztrák hitelbank intézeti részvény — — — — —	65.725
Osztrák-magyar államvasuti részvény — — — — —	67.075
20 frankos aranz (Napolendor) — — — — —	1910
Német birodalmi márka — — — — —	117.45
London vista — — — — —	240.45
Páris vista — — — — —	95.60
20 márkás arany — — — — —	23.47

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCKICS GYULA.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

értesíti a u. érd. izzólámpa körtéket tart raktáron 3. legfeljebb 3-4 watt fogyaszt- közönséget, hogy izzólámpa körtéket tással gyertyánként, melyek legolcsóbb áron kaphatók. **A sima izzólámpa ára darabonként 72 fillér**, homályos (matt), színes fényképesz lámpák és mindennemű izzólámpa különlegességek ugyancsak kartell áron kerülnek eladásra. Ugyanott kaphatók **nerst-lámpák** és **osmium-lámpák** gyer- gyűnként 1-5 watt fogyasztással.

Csillárok, és villamosmotorok eredeti gyári árak mellett.

kaphatók. A villamos mű igazgatósága elvállalja

villamosvilágítási

és erőátviteli berendezések felszerelését, bővítését, átalakítását, javítását, ivlámák kezelését, hozzávaló szénpálcák szállítását, berakását és minden e szakmába vágó munkálatokat a legolcsóbb ár mellett

Nagyobb megrendeléseknél megfelelő engedmény. Költségvetések ingyen.

Butorvásárlók figyelmébe!

Olcso

BUTOR

gyári árban, kezeség mellett
háló-, ebédlő-, szalon és uriszoba
berendezések, valamint egyes butor-
darabok a

Magyar Műbutorgyár
Részvénytársaságnál

Nagyváradon, Fő-utca elején.

Üzletvezető: **PORJESZ HERMAN.**

Teljes lakás-, kávéház- és szálloda-
berendezések műipari vállalata.

Kivánatra rajzok és költségvetések.

lyósít. Kölcsönkérő részről hiteles
telekkönyvi kivonat, kataszteri bir-
tokiv és esetleg községi becsű-bizo-
nyítvány mutatandó be. Drágább
kamatozású kölcsönöket bélyeg és
illeték-mentesen convertál.

Elfogad betétkönyvecskére és folyó
számlára:

6 hóig elhelyezett **5°-os** kamatot
összeg után fizet

Előnyös feltételek mellett leszámítol váltókat

Értékpapírok, ékszerek és terményekre
előleget ad. **Az igazgatóság.**

A Bellán-féle *kötelek* biharmezyei főraktára.

Alapított: 1868.

HELPHY JÓZSEF

Alapított: 1868.

Nagyvárad, Zöldfa-utca 41. sz.

Hazai ipar.

Telefonszám: 51.

Gyári árak.

Minden-
nemű

zsákok. Vizhatlan és vitorla ponyvák.

Gépolajok, gépkenőcsök, gépszijak, kender kőcs és más e szakbavágó
Bácskai készítésű gazdasági kötelek, cikkek nálam gyári árban beszerezhetők.

Ez alkalommal bátorkodom a t. gazdaközönseget
azon körülményre figyelmeztetni, hogy 37 év óta fennálló

zsák- és ponyva-kölcsönző üzletem

ez idén is nagy mennyiségű **új zsák és ponyvával** gyarapítottam,
ugy hogy minden ily irányu szükségletét is a **legolcsóbb kölcsöndíjak** mellett
kitudom elégiteni.

A t. gazdaközönseget ismert szolidaritásomról előre is biztosítva vagyok

kiváló tisztelettel: **HELPHY JÓZSEF.**

„Nagyváradai Hitelbank“

(Kossuth Lajos-utca 10. sz.)

házak és földbirtokokra 10—50 év
időtartamra a legolcsóbb kamattal
és a legelőnyösebb feltételek mellett

törlesztéses

jelzálogkölcsönöket
nyújt,

amelyeket a legrövidebb idő alatt fo-

ROSENBERG IZSÓ

czementárugyára, beton-, vasbeton- és aszfaltipar-vállalata

Telefon: 67. szám.

Nagyvárad.

Telefon: 67. szám.

Kizárólagos képviselők:

a „Beocsini Czementgyári Unió“ gyáraitól

a „Magyar Aszfalt Részvénytársaságtól“

a „Heunebique“-féle vasbeton rendszerből.

az „Eternit-művek“ szab. azbeszt-pala gyártmányaiból stb.

(Dr. Zilinski Szilárd műegyetemi magántanár ter. ei szerint.)

Ajánlkozik mindennemű

beton és vasbeton aszfaltozás és aszfalt elszige-
telési és »Eternit«-pala fedési munkálatok kivitelére.

Csatornákat

saját gyártmányu, kívül-belül iszapolt, vizhat-
lan betoncsöveivel eszközöl. — — — — —

Raktárt tart:

Első rendű Beocsini-, Portland- és Román-czementből.

» » Egeresi szobrász és alabastrom-gipszből.

» » Aszfalt fedéllemez és elszigetelő-lemezekből.

Saját gyártmányu diszes czementlapok és
műkövekből.